การพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก*

The Development of Management Guidelines for Private Schools in Bangkok to Enhance the Utilization of the External Assessment Results

ปิยะวัฒน์ ตันตราจิณ (Piyawat Thuntrachin)**
วราภรณ์ ไทยมา (Waraporn Thaima)***
วัยวุฒฑ์ อยู่ในศิล (Waiyawut Yoonisil)****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก 2) พัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวทางการบริหารจากเอกสารทางการ ทฤษฎีการประเมินที่มุ่งการใช้ประโยชน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามประเภท Dual - Response Survey เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 600 คน เพื่อประเมินความจำเป็นโดยการเปรียบเทียบผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อแนวทางการบริหารที่พัฒนาขึ้น ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารก่อนการประเมินภายนอกจำนวน 18 แนวทาง เป็นความจำเป็นระดับสูง 2 แนวทาง ความจำเป็นระดับปานกลาง 10 แนวทาง ความจำเป็นระดับต่ำ 6 แนวทาง แนวทางการบริหารระหว่างการประเมินภายนอกจำนวน 21 แนวทาง เป็นความจำเป็นระดับสูง 7 แนวทาง ความจำเป็นระดับปานกลาง 11 แนวทาง ความจำเป็นระดับต่ำ 3 แนวทาง แนวทางการบริหารหลังการประเมินภายนอกจำนวน 30 แนวทาง เป็นความจำเป็นระดับสูง 16

---

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

This article is part of Ph.D. research, Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Graduate College of Management, Sripatum University.

** นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม E-mail: piyawat.thun@gmail.com

Doctoral student, Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Graduate College of Management, Sripatum University. E-mail: piyawat.thun@gmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร. วราภรณ์ ไทยมา

Thesis Advisor: Waraporn Thaima, Ed.D.

**** อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร. วัยวุฒฑ์ อยู่ในศิล

Thesis Co-Advisor: Waiyawut Yoonisil, Ph.D.

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

แนวทาง ความจำเป็นระดับปานกลาง 10 แนวทาง ความจำเป็นระดับต่ำ 4 แนวทาง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณถูกใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินภายนอกและด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 8 คนร่วมคัดเลือก ปรับปรุง และให้คำแนะนำต่อแนวทางการบริหารที่จำเป็น สุดท้ายผู้วิจัยนำเสนอแนวทางการบริหารงานจำนวน 8 แนวทางหลัก พร้อมแนวทางย่อยอีก 35 แนวทาง แนวทางการบริหารก่อนการประเมินประกอบด้วย 2 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) จำลองสถานการณ์ช่วงระหว่างการประเมินและภายหลังการประเมิน 2) ยกตัวอย่างโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ประโยชน์ แนวทางการบริหารระหว่างการประเมินประกอบด้วย 3 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้บุคลากรคิดแบบผู้ประเมินและสร้างเป็นวัฒนธรรมองค์กร 2) ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน 3) พัฒนาโครงการต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการนำผลการประเมินไปใช้ แนวทางการบริหารหลังการประเมินประกอบด้วย 3 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์และการนำเสนอผลการประเมิน 2) จัดทำแผนงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาโรงเรียน 3) จัดการประเมินผลการดำเนินการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

คำสำคัญ: การใช้ประโยชน์, การประกันคุณภาพ, การประเมินคุณภาพ, การประเมิน, โรงเรียนเอกชน

Abstract

This research aims to 1) study the existing and the expected conditions of private school management in Bangkok to enhance the utilization of the external assessment results and 2) develop management guidelines for private schools in Bangkok to enhance the utilization of the external assessment results. The initial management guidelines are developed from authoritative documents, utilization-focused evaluation concept, and relevant researches. Quantitative research was designed then was applied by distributing 600 dual-response survey questionnaires to a sample group which consisted of school administrators and teachers of private schools in Bangkok. The need analysis, the difference between the existing and the preferred condition, showed that 1) the 18 pre-assessment guidelines consisted of two highly-needed guidelines, ten moderately-needed guidelines and six low-needed guidelines; 2) the 21 mid-assessment guidelines consisted of seven highly-needed guidelines, 11 moderately needed-guidelines and three low-needed guidelines; 3) the 30 post-assessment guidelines consisted of 16 highly-needed guidelines, 10 moderately-needed guidelines and four low-needed guidelines. Then a focus group was conducted; eight experts specialized in the external assessment and school management discussed about the needed guidelines in order to select, adjust, and give advice to the development of the management guidelines. Finally, the eight key management guidelines were introduced, together with 35 sub-guidelines. The two key pre-assessment guidelines were 1) simulating the mid and post-

assessment situations and 2) benchmarking with the best practice school. The three key mid-assessment guidelines were to 1) incorporate an evaluator-mind into the organizational culture, 2) encourage all personnel to be part of the assessment and 3) develop the following programs or activities leading to the utilization. The three key post-assessment guidelines were to 1) pay attention to the analysis of the assessment results and presentation, 2) develop the following action plan that encourages the utilization and 3) introduce the utilization assessment as part of the post-assessment routine.

Keyword: utilization, quality assurance, quality assessment, evaluation, private school

บทนำ

ประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษามาแล้วหลายครั้ง โดยครั้งล่าสุดที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญคือ การออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หนึ่งในสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวคือ การประยุกต์ใช้แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา นำมาซึ่งการพัฒนาที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาของชาติ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก การเกิดขึ้นของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เพื่อทำหน้าที่ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่ตั้งไว้

แม้ว่าปัจจุบันจะมีสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านการประเมินภายนอกรอบสามแล้วกว่า 34,000 แห่ง สถานศึกษาจำนวนมากยังไม่มีการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ โดยเกิดจากสาเหตุสำคัญหลายประการ เช่น สถานศึกษาไม่ทราบว่าจะนำไปใช้อย่างไร ขาดการกำกับติดตามโดยคณะกรรมการสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด บุคลากรของสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2556) บุคลากรในสถานศึกษาไม่ได้นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน (นราจันทร์ กิตติคุณ, 2553) ขาดการนิเทศติดตามการใช้ผลการประเมินอย่างต่อเนื่อง (มยุรีย์ แพร่หลาย, 2554) การดำเนินการประกันคุณภาพจึงเป็นเพียงการรวบรวมเอกสารหลักฐานเพื่อรอรับการประเมินภายนอกมากกว่าที่จะนำผลการประกันคุณภาพมาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

แนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในเอกสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประกาศเรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2545 โดยคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554ข), กฎกระทรวงว่าด้วยระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553, คู่มือการประเมินภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2549-2558) โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (2554) และ แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พ.ศ. 2554 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554ก) มีแนวทางร่วมกันตามกรอบการดำเนินงานที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

พ.ศ.2542 หมวด 6 ที่ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสรุปคือ ให้นำผลการประเมินภายนอกไปพัฒนาเป็นแผนพัฒนาโรงเรียน แผนปฏิบัติงานประจำปี จัดทำรายงานประจำปีและส่งต่อหน่วยงานต้นสังกัด แม้ว่า สมศ. จะได้เผยแพร่ “คู่มือการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้” (2556) แต่ก็มิได้ระบุแนวทางการใช้ผลการประเมินในรายละเอียดแต่อย่างใด

ความพยายามในการทำความเข้าใจกับแนวทางการประกันคุณภาพในเชิงปฏิบัติถูกสะท้อนออกมาในรูปของงานวิจัยจำนวนมากในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา โดยสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ กลุ่มแรก เน้นศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการประกันคุณภาพที่เกิดขึ้นจริง เช่น นราจันทร์ กิตติคุณ (2553) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนของเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกของ สมศ. (พ.ศ. 2544 - 2548) ระดับดีทุกมาตรฐาน สุนันท์ แดงประไพ (2554) ศึกษาสภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อดำเนินการที่เป็นเลิศ และนำเสนอแนวทางในการยกระดับการประกันคุณภาพภายในเข้าสู่เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศตามแนวทางของ Baldrige National Quality Program : Educational Criteria for Performance Excellence ปี 2009 – 2010 กัลยานี รัตนวราหะ (2556) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พร้อมนำเสนอแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มที่สอง เน้นศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ เช่น ศิริประภา ษรจันทร์ศรี (2549) พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการนำผลประเมินภายนอกไปใช้และการดำเนินงานด้านระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จันทนี วีระชัย (2549) ศึกษาปัจจัยที่จำแนกกลุ่มการใช้ผลการประเมินภายนอกในเชิงความคิดและเชิงปฏิบัติการของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและศึกษาความสอดคล้องระหว่างตัวแปร มานัส ศักดี (2550) ศึกษาสภาพการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครูและพัฒนากลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินภายในและภายนอก

ในด้านการบริหารงานประกันคุณภาพนั้น การศึกษาจำนวนมากพบว่าการบริหารงานมีความสำคัญต่อการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ เช่น ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง (2553) พัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบขนาดและทิศทางของอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน การศึกษาพบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลมากที่สุด โดยมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพ รองลงมาคือตัวแปรการทำงานเป็นทีม และสุดท้ายตัวแปรวัฒนธรรมและบรรยากาศในการทำงาน สุบิน ยุระรัช (2554) สังเคราะห์เอกสารเชิงทฤษฎีและข้อมูลเชิงประจักษ์จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เสนอให้มีระบบและกลไกที่ช่วยให้ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาสามารถกำกับ ติดตามและดูแลการนำผลประเมินคุณภาพภายในและภายนอกไปใช้ประโยชน์ มัฮดี แวดรามา (2555) ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดี วิเคราะห์ปัจจัย และพัฒนาโมเดลในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าหนึ่งในแนวปฏิบัติที่ดี คือ ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ มีความมุ่งมั่น และเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพ

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าองค์ความรู้ด้านแนวทางการบริหารโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากจากผลการประเมินคุณภาพเป็นเรื่องสำคัญมาก การพัฒนาความรู้ดังกล่าวจะช่วยเติมเต็มช่องว่างระหว่างการเมินคุณภาพการศึกษาและการใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน เมื่อสถานศึกษามีแนวทางการบริหารงานและสามารถนำเอาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองได้แล้ว คุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวมของประเทศจะยกระดับขึ้นในท้ายที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แนวทางการบริหารงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินคุณภาพภายนอก
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ด้านการบริหารงานเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินคุณภาพภายนอก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้อยู่บนพื้นฐานของแนวคิด “การประเมินที่เน้นการใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน” (Utilization-Focused Evaluation) (Patton, 2008) โดยแนวคิดดังกล่าวเชื่อว่า การประเมินที่ดีนั้น ผลของการประเมินจะต้องถูกนำไปใช้ประโยชน์โดยผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ประเมินต้องออกแบบให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินและดำเนินการประเมินเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากผลการประเมินดังกล่าว Patton (2012) ได้พัฒนาขั้นตอนการประเมินที่เน้นการใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน ซึ่งประกอบไปด้วย 17 ขั้นตอนหลัก สามารถจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ขั้นตอนก่อนการประมิน ขั้นตอนระหว่างการประเมิน และขั้นตอนหลังการประเมิน ขั้นตอนดังกล่าวเปรียบเสมือนแนวทางในการตรวจสอบการประเมินที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน ผู้วิจัยทำการคัดเลือกและสังเคราะห์แนวทางการประเมินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของโรงเรียน ได้แนวทางการบริหารงานก่อนการประเมินจำนวน 18 แนวทาง แนวทางการบริหารงานระหว่างการประเมินจำนวน 21 แนวทาง และแนวทางการบริหารงานหลังการประเมินจำนวน 30 แนวทาง ผู้วิจัยใช้แนวทางบริหารงานดังกล่าวเป็นกรอบในการศึกษาความจำเป็นและระดับของความเร่งด่วน และนำผลการศึกษาที่ได้ไปพัฒนาและนำเสนอแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก สามารถสรุปเป็นแผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431



วิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Design) เป็นการผสมผสานร่วมกันระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ออกแบบการวิจัยแบบ Explanatory Sequential Design (Creswell, 2012: 534-573) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อตรวจสอบและอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้ สุดท้าย ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองส่วนมาพัฒนาเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก

2. นำกรอบแนวคิดที่ได้มาพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อแนวทางการบริหารงานเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอกตามความเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความสอดคล้องภายใน (Internal consistency reliability) นำเครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. เก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อจำแนกว่าแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนที่พัฒนาขึ้นนั้นเป็น “ความจำเป็น” หรือ “โอกาส” พร้อมจัดลำดับความเร่งด่วน

4. จัดการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินภายนอกและการบริหารการศึกษาจำนวน 8 คน เข้าร่วมอภิปรายเพื่อคัดเลือก ปรับปรุง และให้คำแนะนำต่อการพัฒนาแนวทางการบริหาร

5. ผู้วิจัยนำผลการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ได้มาพัฒนาเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6,962 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 600 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Yamane ที่ความเชื่อมั่น 96% สุ่มตัวอย่างแบบ Multistage Sampling โดยเลือกจากโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 25 กลุ่ม ที่แต่งตั้งโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามไปที่โรงเรียนหัวหน้ากลุ่ม กลุ่มละ 24 ฉบับ และให้หัวหน้ากลุ่มช่วยแจกต่อให้โรงเรียนสมาชิก ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเองจากโรงเรียนหัวหน้ากลุ่ม ได้แบบสอบถามคืนครบทั้งจำนวน 600 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้

แบบสอบถามเพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก แบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ตอนที่ 1 สำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน จำนวนนักเรียน ผลการประเมินภายนอกรอบสาม ตอนที่ 2 ใช้แบบสำรวจประเภท Dual - Response Survey เพื่อสำรวจความเห็นของผู้ตอบที่มีต่อแนวทางการบริหาร โดยเก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อแนวทางการบริหารที่แบ่งเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ก่อนการประเมิน จำนวน 18 แนวทาง ระหว่างการประเมิน จำนวน 21 แนวทาง หลังการประเมิน จำนวน 30 แนวทาง ตอนที่ 3 ให้ผู้ตอบเขียนข้อเสนอแนะโดยอิสระ

แบบสอบถามถูกตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีของความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 5 คน ประเมิน คาดหวังผลการวิเคราะห์ค่า IOC ที่ยอมรับได้ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00 ผลการตรวจสอบพบว่าแนวทางการบริหารทั้งหมดที่พัฒนาขึ้นมีค่า IOC อยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ จากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความสอดคล้องภายใน (Internal consistency reliability) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาควัดระดับแนวทางการบริหารงานเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลประเมินภายนอก สภาพปัจจุบันได้ค่า α = 0.968 ส่วนระดับสภาพที่คาดหวังได้ค่า α = 0.990

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามประเภท Dual - Response Survey ถูกใช้ในการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณสำหรับการวิจัยนี้ โดยมีจุดเด่นที่สามารถเก็บข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังพร้อมกันในการตอบแบบสอบถามครั้งเดียว ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบที่ได้สามารถบ่งชี้ขนาด ทิศทาง และความเร่งด่วนของแนวทางการบริหารงาน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยพัฒนาแนวการวิเคราะห์ข้อมูลจาก Watkins et

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

al. (2012: 119-122) ซึ่งได้นำเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประเภท Dual - Response Survey แนวทางการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. จำแนกแนวทางการบริหารว่าเป็น “ความจำเป็น” หรือ “โอกาส” โดยนำเอาค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังลบด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน หากค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังมากกว่าค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน ทำให้ผลต่างมีค่าเป็น + แสดงว่า แนวทางดังกล่าวเป็นความจำเป็นและควรทำมากขึ้น ในทางตรงข้าม หากค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน ทำให้ผลต่างมีค่าเป็น – แสดงว่า แนวทางดังกล่าวเป็นโอกาสในการจัดสรรทรัพยากรใหม่ให้กับแนวทางที่เป็นความจำเป็นและควรทำน้อยลง

2. จำแนกความเร่งด่วนในการปฏิบัติ โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกดังนี้ 1) แนวทางการบริหารที่มีผลต่างของค่าเฉลี่ยสูงกว่า 1.0 ถือเป็นความเร่งด่วนระดับสูง ควรปฏิบัติก่อน 2) แนวทางการบริหารที่มีผลต่างของค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0 ถือเป็นความเร่งด่วนระดับปานกลาง ควรปฏิบัติรองลงมา 3) แนวทางการบริหารที่มีผลต่างของค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 0.8 ถือเป็นความเร่งด่วนระดับต่ำ ควรปฏิบัติท้ายสุด แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 2 ส่วน สามารถสรุปได้ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผลต่าง	ทิศทาง	ความหมาย	ระดับความเร่งด่วน		
			น้อยกว่า 0.8	0.8 – 1.00	มากกว่า 1.0
$\overline{X}$ สภาพที่คาดหวัง - $\overline{X}$ สภาพปัจจุบัน	+	จำเป็น	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
	-	โอกาส	ต่ำ	ปานกลาง	สูง

สำหรับการคัดเลือกแนวทางการบริหารเพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานสำหรับการสนทนากลุ่มโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการประเมินภายนอกและการประกันคุณภาพการศึกษาจำนวน 8 คนร่วมอภิปรายเพื่อคัดเลือก ปรับปรุง และให้คำแนะนำในการจัดทำแนวทางการบริหารต่อไปนั้น ผู้วิจัยมุ่งไปที่แนวทางที่เป็นความจำเป็นระดับสูงก่อน เพราะในทางปฏิบัติ โรงเรียนต่างเผชิญข้อจำกัดด้านทรัพยากร เช่น งบประมาณ เวลา บุคลากร ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ทุกแนวทางที่นำเสนอในขั้นตอนแรก จึงจำเป็นต้องคัดเลือกแนวทางที่เป็นความจำเป็นระดับสูงก่อน รองลงมาคือแนวทางที่เป็นความจำเป็นระดับกลาง และแนวทางที่เป็นความจำเป็นระดับต่ำท้ายสุด ในส่วนของแนวทางการบริหารที่เป็นโอกาสนั้นสามารถตัดออกได้ แสดงว่า แนวทางดังกล่าวได้ถูกดำเนินการอยู่แล้ว สามารถจัดสรรทรัพยากรไปให้แนวทางที่เป็นความจำเป็นก่อนได้

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังต่อแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก

1.1 แนวทางการบริหารก่อนการประเมินภายนอก

แนวทางการบริหารก่อนการประเมินภายนอกทั้ง 18 แนวทาง เป็นความจำเป็นทั้งหมด เป็นแนวทางที่มีความเร่งด่วนระดับสูงจำนวน 2 แนวทาง เป็นแนวทางที่มีความเร่งด่วนระดับปานกลางจำนวน 10 แนวทาง และเป็นแนวทางที่มีความเร่งด่วนระดับต่ำจำนวน 6 แนวทาง

แนวทางการบริหารที่เป็นความจำเป็นระดับสูง ได้แก่ 1) การจำลองสถานการณ์ช่วงระหว่างการประเมินและภายหลังการประเมิน 2) การยกตัวอย่างโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ประโยชน์

แนวทางการบริหารที่เป็นความจำเป็นระดับปานกลาง ได้แก่ 1) สร้างแรงจูงใจต่อการประเมิน 2) สร้างความยินยอมพร้อมใจต่อการประเมิน 3) สร้างความเข้าใจว่าการประเมินนั้นอยู่ภายใต้กรอบมาตรฐานวิชาชีพของผู้ประเมิน 4) เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมิน 5) ตั้งคำถามกระตุ้นเพื่อให้เห็นความสำคัญของการประเมิน6) ชี้แจงว่าผู้ประเมินเข้าใจในบริบทของโรงเรียน 7) วิเคราะห์สถานการณ์ก่อนการประเมินเพื่อกระตุ้นให้เกิดการนำผลการประเมินไปใช้ 8) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประเมินให้บุคลากรทุกคนทราบ 9) กำหนดแนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ โดยจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง 10) กระตุ้นให้บุคลากรคิดถึงบริบทของการนำผลการประเมินไปใช้

แนวทางการบริหารที่เป็นความจำเป็นระดับต่ำ ได้แก่ 1) สร้างทัศนคติที่ดีต่อการประเมิน 2) ชี้แจงประวัติของผู้ประเมินเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ 3) ติดต่อผู้ประเมินเพื่อชี้แจงข้อมูลของโรงเรียน ทำให้ผู้ประเมินเข้าใจบริบทของโรงเรียน 4) ผู้บริหารมีความเข้าใจว่าการประเมินเป็นหน้าที่หนึ่งของผู้บริหาร 5) สร้างความตระหนักว่าบุคลากรทุกคนคือผู้ใช้ผลการประเมินและต่างก็มีส่วนร่วมในการประเมิน 6) ชี้แจงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการประเมิน

1.2 แนวทางการบริหารระหว่างการประเมินภายนอก

แนวทางการบริหารระหว่างการประเมินภายนอกทั้ง 21 แนวทาง เป็นความจำเป็นทั้งหมด เป็นแนวทางที่มีความเร่งด่วนระดับสูงจำนวน 7 แนวทาง เป็นแนวทางที่มีความเร่งด่วนระดับปานกลางจำนวน 11 แนวทาง และเป็นแนวทางที่มีความเร่งด่วนระดับต่ำจำนวน 3 แนวทาง

แนวทางการบริหารที่เป็นความจำเป็นระดับสูง ได้แก่ 1) เผยแพร่การคิดแบบผู้ประเมินและสร้างเป็นวัฒนธรรมองค์กร 2) ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร 3) ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความเข้าใจในเครื่องมือการประเมิน 4) ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน 5) พัฒนาโครงการหรือกิจกรรมต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ 6) สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการวิพากษ์วิจารณ์การประเมิน 7) เปิดโอกาสให้มีการเจรจาเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการประเมินก่อนการเก็บข้อมูลได้

แนวทางการบริหารที่เป็นความจำเป็นระดับปานกลาง ได้แก่ 1) สร้างความเข้าใจว่าความรู้และประสบการณ์ที่ได้ระหว่างการประเมินนั้นเป็นผลลัพธ์อย่างหนึ่งของการ 2) สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและบุคลากร 3) สร้างความเข้าใจต่อคำถามหรือประเด็นสำหรับการประเมิน 4) อธิบายคำถามหรือ

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

ประเด็นสำหรับการประเมินว่าสำคัญอย่างไรต่อการนำไปใช้พัฒนาโรงเรียนต่อไป 5) ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดคำถาม ประเด็น และรูปแบบการประเมิน 6) เชื่องโยงการประเมินเข้ากับงานวิจัย 7) เปิดโอกาสให้มีการต่อรองระหว่างการประเมิน 8) สร้างความตระหนักว่า เงื่อนไขในทางปฏิบัติมีผลกระทบต่อการเก็บข้อมูล 9) ส่งเสริมให้การประเมินก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้ใช้ผลการประเมิน 10) กระตุ้นให้เกิดการจำลองการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ 11) รายงานข้อค้นพบเบื้องต้นที่ได้ระหว่างการประเมินแก่ผู้ใช้ผลการประเมิน

แนวทางการบริหารที่เป็นความจำเป็นระดับต่ำ ได้แก่ 1) แจ้งคำถามหรือประเด็นสำหรับการประเมินให้ทราบล่วงหน้า 2) ประยุกต์ใช้ทฤษฎีร่วมกับการประเมิน 3) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของข้อมูล ความน่าเชื่อถือของวิธีการประเมิน

1.3 แนวทางการบริหารหลังการประเมินภายนอก

แนวทางการบริหารหลังการประเมินภายนอกทั้ง 30 แนวทาง เป็นความจำเป็นทั้งหมด เป็นแนวทางที่มีความเร่งด่วนระดับสูงจำนวน 16 แนวทาง เป็นแนวทางที่มีความเร่งด่วนระดับปานกลางจำนวน 10 แนวทาง และเป็นแนวทางที่มีความเร่งด่วนระดับต่ำจำนวน 4 แนวทาง

แนวทางการบริหารที่เป็นความจำเป็นระดับสูง ได้แก่ 1) นำเสนอผลการประเมินให้เข้าใจง่าย 2) จัดลำดับความสำคัญของผลการประเมิน 3) จำแนกข้อเท็จจริงออกจากความเห็น 4) ให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน 5) สร้างความตระหนักว่าข้อมูลสถิติและข้อมูลเชิงคุณภาพล้วนมีความคลาดเคลื่อนแฝงอยู่ 6) อธิบายคำแนะนำในส่วนท้ายของรายงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง 7) สร้างความตระหนักว่าผู้ใช้ข้อมูลอาจต้องการทางเลือกหลายทางมากกว่าคำแนะนำที่เสนอทางเลือกเดียว 8) การดำเนินการตามคำแนะนำต้องเน้นผลในทางปฏิบัติที่อยู่ในการควบคุมหรืออยู่ในอิทธิพลของผู้ใช้ผลการประเมิน 9) พัฒนากลยุทธ์ที่ทำให้คำแนะนำถูกนำไปใช้ในทางปฏิบัติ 10) ใช้กราฟฟิกและเครื่องมืออื่นๆเพื่อช่วยรายงานผลให้ชัดเจนและทรงพลัง 11) สร้างความตระหนักกับผู้ใช้ผลการประเมินเพื่อยอมรับและเรียนรู้จากข้อค้นพบเชิงลบ 12) วางแผนเพื่อติดตามการนำผลการประเมินไปใช้ 13) จัดเตรียมงบประมาณเพื่อติดตามการนำผลการประเมินไปใช้ 14) สร้างความตะหนักแก่ผู้ใช้ผลการประเมินให้เห็นถึงความสำคัญของผลการประเมินอยู่เสมอ 15) สังเกตผลลัพธ์ที่ตามมาระหว่างการนำผลการประเมินไปใช้ 16) ส่งเสริมการใช้ผลการประเมินอย่างรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่น หลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่ได้ตั้งใจและการใช้ผลการประเมินผิดทาง

แนวทางการบริหารที่เป็นความจำเป็นระดับปานกลาง ได้แก่ 1) นำเสนอผลการประเมินมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินที่ตั้งไว้ 2) เปรียบเทียบข้อมูลอย่างรอบคอบและเหมาะสม 3) สร้างความตระหนักว่าข้อมูลที่ได้อาจมีความไม่สมบูรณ์และไม่สามารถเป็นตัวแทนของข้อเท็จจริงทั้งหมดได้ 4) สร้างความตระหนักว่าการเห็นนัยยะจากสายตาของผู้ประเมินสำคัญกว่านัยยะทางสถิติ 5) จำแนกประเภทของคำแนะนำให้ชัดเจน 6) จัดให้มีแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ ต้นทุน และความท้าทายที่จะเกิดขึ้น เมื่อดำเนินการตาม 7) เผยแพร่ผลการประเมินออกสู่นอกโรงเรียน 8) สังเกตข้อค้นพบจากการประเมินที่อาจเกิดขึ้นภายหลังการประเมิน 9) เตรียมความพร้อมเพื่อเผชิญกับการต่อต้านผลการประเมิน 10) เฝ้าระวังการใช้ผลการประเมินในทางที่ผิด

แนวทางการบริหารที่เป็นความจำเป็นระดับต่ำ ได้แก่ 1) นำเอาการเมืองภายในองค์กรมาพิจารณาร่วมกับคำแนะนำ 2) ให้ความสนใจกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน 3) จัดให้มีการประเมินการใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน 4) สร้างกิจกรรมที่ทำให้บุคลากรได้ค้นพบ ได้ทบทวนความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมของตัวเองที่ส่งผลต่อผลการประเมิน

2. นำเสนอแนวทางการบริหารโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก

ผลจากการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อจำแนกแนวทางการบริหารงานตามระดับความจำเป็นถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสนทนากลุ่ม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 คนร่วมอภิปรายเพื่อคัดเลือก ปรับปรุงและให้คำแนะนำในการจัดทำแนวทางการบริหารโรงเรียนในบริบทของโรงเรียนเอกชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินคุณภาพภายนอก สามารถสรุปเป็นแนวทางการบริหารงานช่วงก่อนการประเมิน ระหว่างการประเมิน และหลังการประเมินได้ดังนี้

2.1 แนวทางบริหารก่อนการประเมินภายนอก ประกอบด้วย 2 แนวทางหลัก ดังนี้

1. จำลองสถานการณ์ช่วงระหว่างการประเมินและภายหลังการประเมิน ประกอบด้วย 4 แนวทางย่อย ได้แก่ 1) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมข้อมูลการประเมินของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบันและเผยแพร่ให้บุคลากรทุกคนรับทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการประเมินภายนอกและเป็นเกณฑ์สำหรับการประเมินความก้าวหน้าของการนำเอาผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ 2) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อรับผิดชอบงานประกันคุณภาพโดยแบ่งตามโครงสร้างบริหารงานของโรงเรียน วิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องของแต่ละฝ่าย 3) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการโดยแบ่งบุคลากรเป็นฝ่ายตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน สร้างความรู้ความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพในความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย จัดให้มีการวิเคราะห์มาตรฐานตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดหลักฐาน ร่องรอย ที่สอดคล้องเพื่อการประเมินได้ 4) จัดการประชุมเพื่อจำลองการนำเสนอผลการประเมินภายนอก โดยให้แต่บุคลากรแต่ละฝ่ายนำเสนอผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่คาดหวังไว้ต่อที่ประชุม นำเสนอหลักฐานประกอบ พร้อมเสนอแนวทางการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์และเกณฑ์การประเมินความสำเร็จ ที่ประชุมร่วมกันประเมินความเป็นไปได้และให้คำแนะนำต่อแนวทางการใช้ผลการประเมิน

2. ยกตัวอย่างโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย 6 แนวทางย่อย ได้แก่ 1) จัดประชุมเพื่อวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่เห็นว่าขาดการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์และจำเป็นต้องปรับปรุงโดยการเทียบเคียงอย่างเร่งด่วน 2) ระบุโรงเรียนที่ต้องการเทียบเคียง ดำเนินการติดต่อขอความช่วยเหลือในการเทียบเคียงเพื่อพัฒนา 3) การเทียบเคียงอย่างง่ายโดยเอกสารทำได้โดยส่งแบบฟอร์มให้โรงเรียนกรอกและนำมาใช้เทียบเคียงกับของโรงเรียน ประเด็นที่ระบุในแบบฟอร์มเพื่อใช้เทียบเคียง คือ ผลการประเมินและข้อเสนอแนะจาก สมศ. วิธีการนำไปผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ และความสำเร็จที่เกิดขึ้น 4) การเทียบเคียงเชิงประจักษ์ทำได้โดยการติดต่อโรงเรียนต้นแบบเพื่อขอศึกษาดูงาน 5) หลังการเทียบเคียงแล้ว ประชุมสรุปแนวทางการการใช้ผลการประเมิน ระบุกรอบเวลา ผลที่คาดหวัง และเกณฑ์การประเมินความก้าวหน้า ประกาศให้บุคลากรทุกคนทราบ 6) ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่ม

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

กันระหว่างโรงเรียนเอกชนเพื่อให้เกิดการช่วยเหลือระหว่างกันในด้านการเทียบเคียงแนวทางการใช้ผลการประเมิน

2.2 แนวทางบริหารระหว่างการประเมินภายนอก ประกอบด้วย 3 แนวทางหลัก ดังนี้

1. ส่งเสริมให้บุคลากรคิดแบบผู้ประเมินและสร้างเป็นวัฒนธรรมองค์กร ประกอบด้วย 5 แนวทางย่อย ได้แก่ 1) จัดให้มีการอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการประเมินภายนอก เพื่อให้บุคลากรได้เข้าใจจุดหมาย แนวทาง และกรอบมาตรฐาน ของการประเมิน 2) พัฒนาครูให้มีความตระหนักและถือว่าการประเมินเป็นเรื่องของการปฏิบัติงานเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงาน ไม่ใช่เป็นการจับผิด 3) ส่งเสริมให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นต่อการประเมินภายนอก เช่น จัดอบรม สัมมนา จัดสรรเวลาให้ได้มีโอกาสมาพบปะหารือกัน เพื่อติดตามความก้าวหน้าของงานประกันคุณภาพ 4) ส่งเสริมให้บุคลากรได้ทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค ทั้งของโรงเรียนโดยรวมและของงานในส่วนความรับผิดชอบของตัวเอง 5) พัฒนาระบบแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่อยู่บนพื้นฐานของการประเมิน

2. ส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมิน ประกอบด้วย 4 แนวทางย่อย ได้แก่ 1) สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรว่า องค์ความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการประเมินนั้นเป็นสิ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าผลการประเมินที่ได้ 2) ส่งเสริมให้บุคลากรได้ทำงานร่วมกับผู้ประเมินในการออกแบบการประเมิน โดยให้ศึกษามาตรฐานและบ่งชี้ ร่วมกันสร้างเครื่องมือและกำหนดเกณฑ์การประเมิน ให้มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลและประเมินผล 3) กระตุ้นให้บุคลากรวางแผนการนำผลการประเมินที่จะเกิดขึ้นไปใช้เพื่อพัฒนางานในความรับผิดชอบของตนเอง 4) กระตุ้นให้บุคลากรเปรียบเทียบผลการประเมินกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. พัฒนาโครงการต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการนำผลการประเมินไปใช้ ประกอบด้วย 3 แนวทางย่อย ได้แก่ 1) ร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อกำหนดแนวทาง งาน โครงการ หรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาจากผลการเมิน 2) กำหนดผู้ตรวจสอบติดตามการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3) นำผลการจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งๆขึ้นไป

2.3 แนวทางบริหารหลังการประเมินภายนอก ประกอบด้วย 3 แนวทางหลัก ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์และการนำเสนอผลการประเมิน ประกอบด้วย 4 แนวทางย่อย ได้แก่ 1) ตั้งคณะทำงานเพื่อวิเคราะห์รายงานการประเมินจากการประเมินภายนอก 2) ค้นหาจุดแข็งและจุดอ่อนจากผลการประเมิน 3) ประมวลผลเป็นจุดแข็งจุดอ่อนของโรงเรียน ประชุมหรือประกาศให้ฝ่ายบริหาร คณะครู บุคลากรที่เกี่ยงข้องได้ทราบโดยทั่วกัน โดยใช้วิธีที่หลากหลาย ใช้กราฟฟิคและเทคโนโลยีช่วย เพื่อให้เข้าใจง่ายและเป็นที่จดจำ เช่น จัดทำแผนภูมิจุดแข็ง จุดอ่อน จัดทำเป็นแผนที่ความคิด เพื่อเป็นข้อจดจำและหาแนวทางการพัฒนาต่อไป 4) กระตุ้นให้บุคลากรวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลการประเมินที่ได้ เช่น อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการประเมินและผลการประเมินที่ได้ เปรียบเทียบกับผลการประเมินครั้งที่แล้ว เปรียบเทียบกับผลการประเมินที่คาดหวังไว้ เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของของประเทศ เปรียบเทียบกับโรงเรียนต้นแบบ

2. จัดทำแผนงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้พัฒนาโรงเรียน ประกอบด้วย 5 แนวทางย่อย ได้แก่ 1) นำผลการประเมินไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนหรือแผนปฏิบัติงานประจำปี โดยกำหนดงาน โครงการ กิจกรรมที่แก้ไขหรือปรับปรุงมาตรฐานตัวชี้วัดที่ใช้รับการเสนอแนะจากการประเมินภายนอก 2) แต่งตั้งคณะทำงานนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 3) ประชุมหาแนวทางการพัฒนาโดยนำข้อมูลจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม และให้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงสุด 4) ส่งเสริมให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นทุน โอกาส ความท้าทาย และบริบทของการนำเอาผลการประเมินภายนอกไปปรับปรุงพัฒนางานในความรับผิดชอบของตัวเอง 5) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆสำหรับการนำเอาผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

3. จัดการประเมินผลการดำเนินการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย 4 แนวทางย่อย ได้แก่ 1**)** แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน 2) จัดทำเครื่องมือที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดความสำเร็จของงาน โครงการ กิจกรรมที่ปฏิบัติ 3) ดำเนินงานการประเมินอย่างต่อเนื่อง 4) สรุปผลการประเมิน เปรียบเทียบความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน ค้นหาจุดพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งๆขึ้นต่อไป

การอภิปรายผล

1. แนวทางการบริหารที่พัฒนาจากการวิจัยนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลการประเมินภายนอก สอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง (2553) ที่พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอิทธิพลสูงสุดต่อการประกันคุณภาพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของแคทลียา ศรีแปลก (2544) นิจวรรณ วีรวัฒโนดม (2553) และมัฮดี แวดรามา (2555) ที่พบว่าปัจจัยด้านการบริหารส่งผลต่อการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานที่นำเสนอ พบว่า หน้าที่สำคัญของผู้บริหาร คือ การสื่อสารภายในองค์กร ได้แก่ การสร้างความรู้ความเข้าใจในการประเมินภายนอก การอำนวยให้เกิดกลไกการทำงานเพื่อส่งเสริมการใช้ผลการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชาติชาย คงเพ็ชรดิษฐ์ และธีระวัฒน์ จันทึก (2559) ที่ศึกษาบทบาทของผู้นำในการสื่อสารภายในองค์กรและการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กร พบว่า องค์ประกอบของการสื่อสารภายในองค์กร ประกอบด้วย การเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสมหลายช่องทาง การให้โอกาสผู้รับข่าวสารโต้กลับ การเลือกใช้ภาษาที่ง่ายๆ การตั้งใจรับฟัง การควบคุมอารมณ์และความรู้สึก สังเกตอากัปกิริยาของคู่สนทนา การติดตามผลและการให้ข้อมูลย้อนกลับ การกำหนดระยะเวลา การให้รู้เท่าที่จำเป็น การมีศูนย์กลางข้อมูล การกำหนดธรรมเนียมปฏิบัติในการสื่อสาร

2. สำหรับแนวทางการบริหารก่อนการประเมินนั้น ด้านการจำลองสถานการณ์การประเมิน ผู้วิจัยไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติ สถานศึกษาอาจไม่มีเวลาพอในการจำลองสถานการณ์การประเมิน อย่างไรก็ตาม Patton (2012: 29 - 32) กล่าวถึงความสำคัญไว้อย่างชัดเจนว่า การจำลองสถานการณ์เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งผู้ที่มีส่วนร่วมในการประเมินอาจมีทัศนคติ ประสบการณ์ และความคาดหวังต่อการประเมินไม่เหมือนกัน การจำลองสถานการณ์ช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการเปิดใจและช่วยให้บรรยากาศผ่อนคลายมากขึ้น สำหรับแนวทางการยกตัวอย่างโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการ

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

นำผลการประเมินภายนอกไปใช้ประโยชน์นั้น พบว่าสอดคล้องกับปิยะพงษ์ คล้ายคลึง (2551) ที่ศึกษากระบวนการพัฒนาการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย และพบว่าในด้านกระบวนการผลิตนั้น การเทียบเคียง (Benchmarking) เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพ

3. สำหรับแนวทางการบริหารระหว่างการประเมินนั้น ด้านการส่งเสริมให้บุคลากรคิดแบบผู้ประเมินและสร้างเป็นวัฒนธรรมองค์กรนั้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของเก็จกนก เอื้อวงศ์ (2546) และมานัส ศักดี (2550) ที่พบว่า วัฒนธรรมองค์กรมีความสำคัญต่อความสำเร็จของงานประกันคุณภาพPatton (2012: 142-146) กล่าวถึงขั้นตอนในการเผยแพร่วัฒนธรรมการคิดแบบผู้ตรวจว่าเป็นการใช้ประโยชน์จากกระบวนการระหว่างการประเมิน (Process use) ขั้นตอนระหว่างการประเมินสำคัญไม่น้อยไปกว่าผลของการประเมิน ผู้ประเมินและผู้บริหารสามารถใช้ขั้นตอนระหว่างการประเมินนี้เพื่อเผยแพร่การคิดแบบผู้ประเมิน ทำให้บุคลากรมองกระบวนการประเมินแบบผู้ประเมินตั้งแต่ต้นจนจบ ผู้ประเมินต้องกระตุ้นให้บุคลากรตั้งคำถาม สร้างเครื่องมือเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ผลแบบผู้ประเมิน ดังนั้น ผลลัพธ์ที่ได้จึงไม่ใช่แค่ผลการประเมินเท่านั้น หากแต่การประเมินได้สร้างบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและมีมุมมองแบบนักประเมินด้วย สำหรับด้านการส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินนั้น พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริประภา ษรจันทร์ศรี (2549) ชนกนารถ กัปตพล (2550) ปัญญา ภาษาทอง (2551) และ กัลยานี รัตนวราหะ (2556) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประเมินทำให้เกิดการนำเอาผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัญวัญญ์ ธารีบุญ และนพดล เจนอักษร (2558) ที่พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัยประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์กร การพัฒนาทีมงาน การกระจายอำนาจ ความไว้วางใจกัน การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ การตัดสินใจร่วมกัน การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ความเป็นอิสระในการบริหารองค์กร และเข้าใจธรรมชาติขององค์กร

4. สำหรับแนวทางการบริหารหลังการประเมินนั้น ด้านการมีนโยบาย แผนงานเชิงกลยุทธ์ และระบบติดตามผลการประเมิน สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิจวรรณ วีรวัฒโนดม (2553) และสุนันท์ แดงประไพ (2554) ที่พบว่า การมีแผนงานและพัฒนากลยุทธ์ขององค์กรส่งผลต่อการประเมินคุณภาพการศึกษา ในส่วนของการวางแผนติดตามผลการประเมินนั้น พบว่า มีความจำเป็นระดับสูงสุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของมยุรีย์ แพร่หลาย (2554) และมัฮดี แวดรามา (2555) ที่พบว่าการมีระบบบริหารและติดตามผลประเมินส่งผลต่อการนำเอาผลการประเมินมาใช้ประโยชน์ การติดตามการใช้ผลการประเมินเป็นเรื่องสำคัญมาก Patton (2012: 388 - 402) เสนอให้มีการประเมินการใช้ผลการประเมิน โดยเน้นไปที่ศักยภาพของการใช้ผลการประเมิน (Potential utility) และ การใช้ผลการประเมินที่เกิดขึ้นจริง (Actual use)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนสามารถนำเอาแนวทางการบริหารที่พัฒนาจากการวิจัยนี้ไปพัฒนาต่อเป็นคู่มือการการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน และสามารถทำเป็นรายการตรวจสอบ (Checklist) ได้

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเลือกแนวทางที่เป็นความจำเป็นระดับสูง เช่น การเทียบเคียงกับโรงเรียนต้นแบบ ไปทำเป็นโครงการของหน่วยงาน เช่น ทำการศึกษาโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้ผลการประเมิน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยต่อเนื่องในหัวข้อที่เกี่ยวกับแนวทางการบริหารช่วงก่อนการประเมิน ระหว่างการประเมิน และหลังการประเมิน ที่ผลการวิจัยนี้พบว่าเป็นความจำเป็นและมีความเร่งด่วนระดับสูงก่อน พบว่าช่วงก่อนการประเมินมี 2 แนวทาง ช่วงระหว่างการประเมินมี 7 แนวทาง และช่วงหลังการประเมินมี 16 แนวทาง

2. ควรนำเอาแนวทางการบริหารที่การวิจัยนี้ได้พัฒนาขึ้นและนำเสนอไว้ไปวิจัยต่อเนื่อง โดยทำการทดลองกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาว่าแนวทางดังกล่าวส่งผลต่อระดับและรูปแบบของการนำเอาผลการประเมินภายนอกไปใช้ประโยชน์อย่างไร ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการบริหารงานช่วงก่อนการประเมิน ระหว่างการประเมิน และหลังการประเมินไว้รวม 8 แนวทางหลัก พร้อมนำเสนอแนวทางย่อยของแต่ละช่วงอีกรวม 35 แนวทาง

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

“กฎกระทรวงว่าด้วยระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553.” (2553). **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 127, ตอนที่ 23 ก. (2 เมษายน): 22-35.

กัญวัญญ์ ธารีบุญ และนพดล เจนอักษร. (2558). “การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทางานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย.” **Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ** 8, 1 (มกราคม – เมษายน): หน้า 122-137.

กัลยานี รัตนวราหะ.(2556).“แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2546). “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แคทลียา ศรีแปลก. (2544). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลประเมินภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนคันนายาว กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทนี วีระชัย. (2549). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะการนำเอาผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา: การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนกนารถ กัปตพล. (2550). “การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนากระบวนการปรับปรุงโรงเรียนหลังการตรวจสอบคุณภาพ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง. (2553). “รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาติชาย คงเพ็ชรดิษฐ์ และธีระวัฒน์ จันทึก. (2559). “การบริหารการเปลี่ยนแปลง: บทบาทของภาวะผู้นำและการสื่อสารในองค์การ.” **Veridian E-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ** 9, 1 (มกราคม – เมษายน): หน้า 895-919.

นราจันทร์ กิตติคุณ. (2553). “สภาพและปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิจวรรณ วีรวัฒโนดม. (2553). “รูปแบบและกลยุทธ์การบริหารเพื่อความเป็นเลิศตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาสำหรับวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปัญญา ภาษาทอง. (2551). “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

ปิยพงษ์ คล้ายคลึง. (2551). “แนวทางการพัฒนาระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยที่เน้นการผลิตบัณฑิตและวิจัยของรัฐแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม): 1-23.

มยุรีย์ แพร่หลาย. (2554). “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มัฮดี แวดรามา. (2555). “การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่บูรณาการกับงานปกติสำหรับคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต การวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มานัส ศักดี. (2550). “กลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอกในการปฏิบัติงานของครู.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554ก). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____ . (2554ข). “ประกาศเรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2554.” 13 มิถุนายน.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2554). **คู่มือการประเมินภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2549-2558).** กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

_____ . (2556). **คู่มือการนำผลประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้.** กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน).

สุนันท์ แดงประไพ. (2554). “การศึกษาแนวทางการยกระดับการประกันคุณภาพภายในตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อยกระดับการดำเนินการที่เป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุบิน ยุระรัช. (2554). “การนำผลประเมินคุณภาพไปใช้ประโยชน์อย่างคลาดเคลื่อนในสถาบันอุดมศึกษา: มุมมองเชิงทฤษฎีและข้อมูลเชิงประจักษ์.” **วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** 11, 1 (มกราคม – มิถุนายน): หน้า 132-140.

ศิริประภา ษรจันทร์ศรี. (2549). “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้และการดำเนินงานด้านระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

Creswell, John W. (2012). **Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research.** Boston: PEARSON.

Patton, M. Q. (2008). **Utilization-Focused Evaluation.** London: SAGE.

Patton, M. Q. (2012). **Essentials of Utilization-Focused Evaluation.** London: SAGE.

Watkins, R. et al. (2012). **A Guide to Assessing Needs: Essential Tools for Collecting Information, Making Decisions, and Achieving Development Results.** Washington: International Bank for Reconstruction and Development.